

הסיפור
שליסיפור מעורך השראה
לשולחן השבתבין ענקי הרוח
הרב אלכס שטרן

בתקופת ילדותי, בשנות תש"כ (1960) המוקדמות, הייתה שכונת ה"לואר איסט סייד" של מנהטן מלאה בגאוני תורה בעלי שיעור קומה. הרב משה פיינשטיין, גדול הפוסקים בארצות הברית, התגורר במתחם בנייני המגורים שבו גרה משפחתנו. לא רחוק משם גרו האדמו"רים מקופישיניץ ומבויאן, וגם הרב יוסף אליהו הנקין התגורר בשכונה.

נכדתי של הרב פיינשטיין הייתה חברתה הטובה של אחותי, ובשלב מסוים היא הציעה לסבתה שאבוא אליהם כדי לעזור במה שצריך - לענות לטלפון או למלא כרטיסי ברכה לקראת ראש השנה. הייתי רק בן עשר, אך לאורך שני העשורים הבאים הייתי מגיע לביתו של "רב מוֹיֶשֶׁה", כפי שנקרא בפי כל, באופן קבוע. מאוחר יותר אפילו נשארתי ללון שם מפעם לפעם, כאשר רעייתי נעדרה מהבית והיה צריך שמישהו יישאר להשיג שהכול כשורה.

בית משפחת פיינשטיין היה כמו תחנה מרכזית. אנשים צלצלו בפעמון הבית או התקשרו בטלפון בכל רגע, ור' משה היה משוחח איתם בעצמו. את רוב זמן בילה בכתבת השאלות ותשובות ההלכתיות שלו או את שיעוריו בתלמוד, שבינתיים ראו אור בסדרות ספריו "אגרות משה" ו"דברות משה".

אחד הדברים שבו הייתי מסייע לר' משה היה בחלוקת ספריו. בכל פעם שהיה מוציא לאור כרך חדש בסדרה, הייתי מחלק אותו לרשימה של כשלושים או ארבעים רבנים חשובים ברחבי הלואר איסט סייד.

פעם, בערב חורפי אחד בשנת תשכ"ט (1969), באתי לביתו של ר' משה וסיפרתי לו שאני מתכנן להיכנס ליחידות אצל הרבי מליובאוויטש. לא היה זה ביקורי הראשון אצל הרבי; אבי כבר לקח את אחיי ואותי אל הרבי ליחידות הראשונה שלנו כמה שנים קודם לכן, ומאז שבנו וביקרנו בחצר הרבי כמה פעמים ליחידויות ולהשתתף בהתועדויותיו.

מאחר שעסקתי בהפצת ספריו, שאלתי את ר' משה אם למסור עותק אחד לרבי מליובאוויטש.

"כמובן", השיב, והחל לספר לי על הרבי. הרבי ור' משה נפגשו פעמיים או שלוש בחתונות או בסעודות שידוכין, ושוחחו בדברי תורה. שנים קודם לכן, בשנת ת"ש (1940), הוא גם נפגש עם אדמו"ר הרי"צ. היה זה זמן קצר לאחר הגעת אדמו"ר הרי"צ לארצות הברית במטרה להשתקע בה, והוא הזמין את ר' משה ליחידות כדי לבקשו לעמוד בראש הישיבה ב-770.

אדמו"ר הרי"צ הזמינו לְשֶׁבֶת, אך ר' משה סיפר כי הוא השיב, "בפני רבי לא יושבים".

ר' משה דחה את ההצעה מאחר ששנה קודם לכן התמנה לראש ישיבת "מתיבתא תפארת ירושלים", וחש כי הוא חב להם הכרת תורה על שנתנו לו את המשרה - אולם הוא המליץ על הרב ישראל זאב גוסטמן, שאכן קיבל את התפקיד.

"העולם לא מודע לגאונותו של הרבי", העיר ר' משה.

«

מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1700 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the REBBE

תפילין אחרי תפילת שחרית. מעולם לא שאלתיו על כך, אך ידוע לי ששינוי זה נעשה על פי בקשת הרבי. בנוסף לתפילין שנכתבו כשיטת רש"י, כפי שנפסק להלכה, עוררו הרבי לקיים את המנהג להניח זוג תפילין נוסף שנכתב כשיטת רבינו תם.

ר' משה השיב במכתב ארוך שפורסם בהמשך באחד מכרכי "אגרות משה", ובו דיון הלכתי נרחב בנושא תפילין של רבינו תם. בין הדברים מציין ר' משה כי בהיותו ברוסיה נהג להניח תפילין של רבינו תם, אך אחרי שהן בלו הוא לא הצליח למצוא סופר ירא שמיים שיכתוב עבורו חדשות ברמת הידור מספקת; הוא סבר כי כאשר מקיימים מנהג לחומרה, יש להדר בקיומו.

במכתבו, המליץ הרבי על הסופר שכותב עבורו, הרב אליעזר זירקינד, ואף הציע לשלם עבור זוג התפילין החדשות.

על כך השיב ר' משה: "ועתה כאשר הודיעו לי בשם כ"ק [כבוד קדושת] הו"ג [הוד גאון] שליט"א שיש סופר מובהק אצלו שנכון לשולחו אליי ולצוותו שיכתוב עבורי פרשיות דתפילין דר"ת [דרבינו תם] כרצוני, הוא דבר גדול מאוד".

ר' משה דחה את הצעת הרבי למימון התפילין, ואכן החל שוב בהנחת תפילין של רבינו תם. לעניות דעתי, נבע הדבר מהערצתו הגדולה כלפי הרבי.

הרב אלכס שטרן התגורר בשכונת הלואר איסט סייד במנהטן, ואחרי פרישתו מעבודתו כסוכן ביטוח החל להקדיש את עתותיו ללימוד תורה. כיום הוא מתגורר בפלורידה, שם הוא רואיין בחודש שבט תשפ"ב (2022).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב של' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויזכד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תש"ו (1946) — במכתב לרב מנחם זאב גרינגלס, מזכיר הרבי כמה מהחיבורים שעל הוצאתם לאור הוא עמל בעקבות מינויו על ידי אדמו"ר הרי"צ לעמוד בראש "הוצאת הספרים - קה"ת" - בית ההוצאה לאור החב"די. אחרי שהזכיר כי "טרדות סבבוני, ואין עתותי בידי לענות לכל אחד ואחד בזמן שהוא חפץ", מביע הרבי את תקוותו ש"אולי יהיה בקרוב זמן פנוי אצלי להתעסק בהכנה לדפוס [של] הלכות נטילת ידיים וברכות הנהנין לאדמו"ר הזקן עם מראי מקומות וכו', וכחפץ כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר שליט"א". (כפי הנראה לא נמצא הפנאי לכך בשעתו, והספר נדפס רק בשנת תשנ"ט).¹ כ"ט בסיון

< תשכ"ב (1952) — הרבי יצא למדרגות שבחזית בניין 770 למשך כעשרים דקות, כדי ללוות את הילדים הנוסעים לשהות במחנה הקיץ "גן ישראל", בצפון מדינת ניו יורק. ב' בתמוז

אחר כך הזמין אותי לחדר עבודתו, כדי שיוכל להוציא כמה מספריו - הוא ביקש למסור לרבי את הכרכים החדשים בסדרת "אגרות משה" ו"דברות משה", ולהוסיף בהם הקדשה אישית.

עד אז היינו במטבח, שם עמדה רעייתו ושמעה את הדברים.

"הרי אינך כותב הקדשה בספריך לאף אחד אחר", העירה בנימת תרעומת.

היא צדקה. כאשר נתתי עותקים מספריו לרבנים חשובים אחרים, לא נכתב בתוכם דבר. אך ר' משה לא שינה את דעתו.

הוא השתהה כמה רגעים וחשב כיצד להתנסח. "צריך לשקול היטב את הדברים שכותבים לרבי", העיר. כשסיים ביקש ממני לקרוא את ההקדשה.

ר' משה צירף ברכה קצרה: "שיאריך השם יתברך נשיאותו עד ביאת המשיח", כשלהפתעתי הוא נקט בלשון "נשיאות", ביטוי מקובל בחב"ד ביחס למנהיגות האדמו"רים. אחר כך לקחה הרבנית פיינשטיין את הספרים וארזה אותם בצורה מהודרת כדי שאגיש אותם לרבי.

ביום ראשון שלאחר מכן הגעתי לביקור ב-770 עם משפחתי. הרבי ניגש אל דלת חדרו כדי לקבל את פנינו, ואחרי שחזר והתיישב במקומו, הגשתי לו את המתנה. "הנה שני ספרים מהרב משה פיינשטיין", הכרזתי.

הרבי היה נראה די נרגש מהמחווה, אך מיד לאחר מכן היה מוטרד שמא כבר יש ברשותו עותקים מהספרים הללו. אחרי שהוציא את הספרים מאריזתם וראה את ההקדשה, הוא קם ממקומו וביקש ממני לגשת עמו אל מדף הספרים כדי לוודא שברשותו רק הכרכים הקודמים. אחרי ששב אל לשולחנו, ביקש ממני למסור לר' משה את ברכתו, ש"ימשיך ויוציא לאור את חידושו גם על יתר מסכתות התלמוד".

למחרת מסרתי את הדברים לר' משה, והוא שמח מאוד. כעבור כמה שנים, ביקרתי שוב אצל הרבי. היה זה במוצאי חג אחרון של פסח, ובמקום נכחו אלפים שהגיעו לחלוקת "כוס של ברכה". נעמדתי בתור כדי לקבל מעט יין מגביעו של הרבי, ומיד אחרי שחלפתי על פניו הרגשתי טפיחה על כתפי. מישהו סימן לי לחזור, משום שהרבי רצה לומר לי משהו: "מה קורה עם הספרים?", שאל.

למחרת דפקתי על דלת משפחת פיינשטיין. ר' משה שמח לשמוע שהרבי ביקש את ספרו הבא, ושוב התיישב לכתוב הקדשה. הפעם הוא כלל בה ציטוט מפסוק, ואפילו ביקש ממני להוריד לו תנ"ך מהמדף לצורך כך. "אם לא אצטט את מילות הפסוק במדויק, הוא יתפוס אותי בטעותי", אמר.

בערוב ימיו, ראיתי שר' משה החל להניח זוג נוסף של

בסיוע חברי

THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד